

Широко распрострањено уверење о Европској Унији и као мултикултурној заједници, насталој на темељима антифашизма, суштински је супротна пројекту Трећег Рајха и нацистичке Немачке, са којима нема ничег заједничког. Видећемо да то није баш у потпуности тачно.

Иако су широко познати планови фашиста за успостављањем Новог Светског Поретка, и та сазнања су већ широко раубована, мање су познате њихове идеје за стварање Нове Европе, после евентуалне победе у рату. Ове идеје су иначе сасвим логичне, из њиховог угла гледања, јер ако су хтели да преуреде цео свет, што не би и Европу, континент на којем су смештене две од три силе Тројног пакта, и неколико њихових савезника.

Дискусије о питањима повезаним са Европом, почеле су како је моћ НСДАП расла. На Конгресу о Европи, од 14. до 20. новембра 1932. у Риму, Алфред Розенберг [\(1\)](#) је први пут на једном међународном форуму изнео идеје европског уједињавања. Сам Адолф Хитлер је у Нирнбергу 1937. године рекао:

*„Нас више интересује уједињена Европа као хармонична породица народа од било које државе”.*

Шеф његове пропаганде Гебелс, ишао је корак даље 1940. године, опседнут технолошким напретком: „Технологија транспорта и телекомуникација смањује раздаљине између народа и то ће неминовно довести до европске интеграције, велики немачки рајх ће реорганизовати Европу, срушити границе које још раздвајају европске народе и омогућити им да лакше живе заједно; за 50 година људи више неће размишљати у категоријама нације”.

Најзад, 1942. у Берлину је одржана конференција на тему *„Europäische Wirtschaftsgemeinschaft*

*т”, или*

*дословно „Европска економска заједница”.*

Конференција је одржана под покровитељством Берлинског друштва за индустрију и трговину, у сарадњи са економским саветником Берлинског комитета НСДАП и Комором индустрије и трговине. На конференцији су говорили веома утицајни људи тог времена, практично врх економских наука Рајха. Теме којима су се учесници конференције бавили, покривале су широки опсег питања планиране заједнице – пољопривреду, транспорт, регионалне разлике, економске и трговинске уговоре, и наравно – монетарну унију и проширење економске заједнице.

Дефинисана је улога државе у регулисању привредних токова, слична улози какву

данас има ЕУ дефинисањем својих стандарда. „Оно што долази је ново схватање са својом идеологијом и терминологијом, које дају основу међусобним уговорима и кооперацији.

Економско усмеравање није моментално решавање хитних ситуација, већ основа нове теорије и праксе.

- Економско усмеравање није идентично тенденцијама централне планске економије. Оно не покушава да онемогући индивидуално управљање кроз државну оперативу.
- Економско усмеравање значи следеће: нове инструкције креативним и конструктивним снагама појединаца, у вези са целим системом; креирање конзистентног погледа на економију; бирање важних задатака кроз политичко вођство и коначну одлуку државе о свим питањима у вези економске снаге. Осим ових ствари, економија је слободна и одговорна сама себи.“

(Увод - Professor Dr. Heinrich Hunke, саветник у Економском комитету NSDAP, председник Немачке агенције за економски публицитет).

Министар економије Рајха успоставио је паралелу између царинске уније ( *Zollverein* ) која је била претеча уједињавања немачке државе и планова за царинску унију Европе, као почетка ширих и дубљих интеграција. „Још једном је економски и технички прогрес тај који гура ка формирању великих континенталних економских области. Садашња технологија нуди могућности које не могу потпуно искористити националне економије. Границе нација су се приближиле кроз све већу брзину возова, проширење мреже путева и пловних токова, трансконтиненталне ланце набавке енергената, који нуде много потенцијала, и најзад, авиона. Изван Европе су већ формиране огромне економске области, или су у процесу формирања, дејством ових фактора. За своје добро, Европа мора бити гурнута из романтичне назадности.“ (Економски изглед Нове Европе - Walter Funk, министар економије Рајха и председник Рајхсбанке).

У истом говору министар наставља са визијом заједничког тржишта као економског раја. „Размена роба између нација неће још бити посматрана као домаћа трговина зато што је

још рано разматрати потпуно уклањање баријера. Као велика трговинска област ипак ће уживати све привилегије као тржиште под државном управом. Румунски фармер, норвешки дрвосеча, холандски баштован и дански сточар, неће више бринути о томе где ће продати своје производе или да ли ће одговарајућа цена наградити њихове напоре. Они ће знати да међудржавни уговори одређују сигурну производњу и продају, и да су спекулације и кризе ствар прошлости. Текстилне компаније у Протекторату, француски хемијски радници и белгијски рудари неће више живети у страху од ниских надница и незапослености.“

У области монетарних питања, нацисти су одбацили до тада широко употребљавани златни стандард, док се клиринг такође сматрао неподесним. Уместо тога, плаћања би требало централизовати кроз једну „Банку Европе“, уз стварање заједничке монете – европског гулдена.

Сличности са актуелним пројектом интеграција су понекад запањујуће, па се поставља питање зашто ови подаци нису шире познати. Код нас је пажњу на ову конференцију скренуо текст Мирослава Лазанског *Србија на западу*, објављен у Политици, 12. априла ове године. У Британији се истраживањима планова нациста на уједињавању Европе бавио Родни Еткинсон, иначе рођени брат познатог глумца Роуна Еткинсона (Црне Гује). У својој књизи „Пун круг Европе“ (Europe's Full Circle) он наводи низ паралела између ранијег и актуелног пројекта европског јединства

Europäische Wirtschaftsgemeinschaft - European Economic Community

European Currency System - European Exchange Rate Mechanism

Europabank ( Berlin ) - European Central Bank ( Frankfurt )

European Regional Principle - Committee of the Regions

Common Labor Policy - Social Chapter

### Economic and Trading Agreements - Single Market

Остаје питање како тумачити ове податке, и који би се закључак могао извући. Јасно је да ширење сазнања о томе да су високи представници званично најмрачније идеологије у историји имали планове за стварање „Европске Економске Заједнице“, може обрадовати бројне антиглобалисте, евроскептике и остале противнике Европске Уније. Са друге стране, мало је оних, који би на овакве податке гледали афирмативно.

Екстремне десничарске организације, које се сматрају наследницима нациста, по правилу су против Европске Уније. Смета им њена прокламована мултикултуралност. Десница која би хтела да се представи као умеренија није против ЕУ, али тешко да би могла да јавно изнесе закључке, који би одобравали раније планове уједињења Европе, и указивати на њих као на користан пример. Постоји страх од идентификовања са мрачном прошлошћу, мада није искључено да ће тај страх бледети, како се земље Европе буду суочавале са све већим бројем имиграната и губљењем конкуренције од земаља које су некада сматрале „Трећим светом“. Ипак, за сада би оваквим подацима могли да се „похвале“ једино политички кругови у земљама као што су Естонија или Литванија, где се јавно одаје почаст есесовцима, а Црвена армија се сматра окупаторском, а не ослободилачком. Мада, вероватно би се и тамо, о ранијим плановима за стварање „Уједињене Европе“ говорило у пола гласа.

Најзад, можда би се ово могло посматрати и изван политичког контекста. Већ је широко позната чињеница да су немачки научници имали кључну улогу у развоју америчког свемирског програма, после Другог светског рата. Зашто би њихово евентуално учешће у пројекту европског уједињења, насталог од познате „Заједнице за угаљ и челик“ и даље било обавијено велом таме? Мада, тешко је рећи у којој мери су сличности последица ангажовања конкретних људи, а колико је до њих дошло коришћењем сличне империјалне логике. Чињеница је да су многи стручњаци фашистичке Немачке, укључујући цитираног професора Хункеа, наставили своју каријеру после рата, често у оквиру државних служби.

Фусноте:

1. Алфред Росенберг (1893-1946) један од првих и најутуцајнијих чланова нацистичке

## Корени ЕУ у плановима нациста

Пише: Иван Вукадиновић  
понедељак, 16 јун 2008 23:06

---

партије. Сматра се једним од главних аутора нацистичких креда, као што је расна теорија, прогон Јевреја или животни простор.